

CƠN BÃO SỐ 2 (11-13/VI/2004) VÀ CÔNG TÁC BÁO BÃO-LŨ TẠI ĐÀI KHÍ TƯỢNG THỦY VĂN KHU VỰC NAM TRUNG BỘ

KS. Nguyễn Đức Dũng, KS. Vũ Văn Chính
Đài Khí tượng Thủy văn khu vực Nam Trung Bộ

Cơn bão số 2 diễn ra từ ngày 11 đến ngày 13 tháng VI năm 2004 thuộc khu vực Nam Trung Bộ. Đây là cơn bão xảy ra rất khác thường (khoảng 19 năm mới lặp lại) với gió cấp 8, giạt trên cấp 10, gây ra mưa lũ lớn khu vực này. Trước tình hình đó, Đài Khí tượng Thủy văn (KTTV) khu vực Nam Trung Bộ đã theo dõi kịp thời và phối hợp các đơn vị có liên quan trong Ngành KTTV tiến hành công tác dự báo đạt kết quả tốt, chính xác khu vực đổ bộ của cơn bão, đồng thời tham mưu cho chính quyền địa phương phòng chống và khắc phục thiệt hại do bão, lũ gây ra có kết quả, thực hiện nghiêm chỉnh quy chế báo bão, lũ.

1. Tình hình chung

Từ ngày 11 đến ngày 13/VI/2004, các tỉnh Nam Trung Bộ chịu ảnh hưởng của dải hội tụ nhiệt đới có trục qua Nam Trung Bộ hoạt động mạnh, nối với tâm bão số 2 trên khu vực giữa biển Đông, chiều tối ngày 12/VI, bão số 2 đã đổ bộ trực tiếp vào tỉnh Bình Định, gây gió mạnh cấp 6, cấp 8, giạt cấp 10; tỉnh Bình Định, Phú Yên đã có mưa to đến rất to và dông; các tỉnh từ Khánh Hòa đến Bình Thuận có mưa rào nhiều nơi.

Mực nước các sông tỉnh Bình Định - Phú Yên đã có lũ ở mức trên dưới báo động I, riêng sông Ba (Phú Yên) có lũ trên báo động II; các sông từ tỉnh Khánh Hòa đến Bình Thuận có dao động nhỏ.

Đây là hiện tượng thời tiết đặc biệt và hiếm thấy vào các tháng mùa khô ở các tỉnh Nam Trung Bộ trong vòng 19 năm trở lại đây.

2. Khí tượng

a. Tình hình gió và khí áp

Bão số 2 ảnh hưởng trực tiếp vào khu vực tỉnh Bình Định, Phú Yên đã gây ra gió mạnh cấp 6 - cấp 8, giạt cấp 10. Trị số khí áp thấp nhất đo được là 988,9 mb tại Trạm Quy Nhơn (Bình Định) lúc 16 giờ 20 phút ngày 12 tháng VI.

Bảng 1. Số liệu gió

Yếu tố Trạm	Tốc độ và hướng gió giạt mạnh nhất (m/s)	Thời gian xuất hiện (giờ - ngày)	Tốc độ và hướng gió TB mạnh nhất (m/s)	Thời gian xuất hiện (giờ - ngày)
Hoài Nhơn	18 - NE (cấp 8)	16h00 (12/6)	8 - N (cấp 5)	10h05 (12/6)
An Nhơn	26 - W (cấp 10)	17h50 (12/6)	18 - W (cấp 8)	17h50 (12/6)
Quy Nhơn	26 - SW (cấp 10)	17h00 (12/6)	12 - SWS (cấp 6)	16h55 (12/6)
Tuy Hòa	20 - SSW (cấp 8)	13h35 (12/6)	12 - SSW (cấp 6)	13h35 (12/6)

Bảng 2. Số liệu khí áp

Yếu Tố	Khí áp thấp nhất (mb)	Thời gian xuất hiện (giờ - ngày)	Biến áp lớn nhất (mb)	Thời gian xuất hiện (giờ - ngày)
Trạm				
Hoài Nhơn	996,7	16h14 (12/VI)	- 90	17h (12/VI)
Quy Nhơn	988,9	16h20 (12/VI)	- 171	16h (12/VI)
Tuy Hòa	998,3	15h00 (12/VI)	- 90	14h (12/VI)

b. Tình hình mưa

Từ ngày 11 đến ngày 13/VI, do ảnh hưởng của dải hội tụ nhiệt đới có trục qua Nam Trung Bộ hoạt động mạnh, nối với tâm bão số 2 trên khu vực giữa biển Đông, các tỉnh Nam Trung Bộ có mưa nhiều nơi, đặc biệt ngày 12/VI tỉnh Bình Định, Phú Yên chịu ảnh hưởng trực tiếp của bão số 2, nên đã có mưa to đến rất to, lượng mưa ngày phổ biến từ 60 - 164mm. Lượng mưa ngày lớn nhất tại tỉnh Bình Định phổ biến từ 75 - 100mm, Trạm Quy Nhơn đạt 289mm; tỉnh Phú Yên từ 60 - 80mm. các tỉnh Khánh Hòa đến Bình Thuận do ảnh hưởng của rìa phía nam hoàn lưu bão số 2, nên đã có mưa nhiều nơi, có nơi mưa vừa - mưa to, lượng mưa ngày phổ biến từ 20 - 30mm, Trạm Tà Pao (Bình Thuận) đạt 83mm.

Tổng lượng mưa từ ngày 11 đến ngày 13/VI/2004: tỉnh Bình Định từ 100 - 200mm, Trạm Quy Nhơn đạt 300mm; tỉnh Phú Yên phổ biến từ 90 - 120mm. Các tỉnh từ Khánh Hòa đến Bình Thuận phổ biến từ 30 - 50mm, Trạm Tà Pao (Bình Thuận) đạt 115,0mm. Lượng mưa ở các tỉnh trong khu vực tập trung chủ yếu vào ngày 12/VI, bảng 4.

3. Diễn biến thủy văn

Do mưa lớn tập trung chủ yếu ở tỉnh Bình Định, Phú Yên, nên các sông tỉnh Bình Định, Phú Yên đã xuất hiện lũ trên dưới mức báo động I, riêng sông Ba (Phú Yên) có lũ trên mức báo động II. Các sông từ tỉnh Khánh Hòa đến Bình Thuận mực nước có dao động phổ biến từ 0,3 - 0,5m.

Các đặc trưng trận lũ từ ngày 11 đến ngày 12/VI/2004, được trình bày trong bảng 3.

Bảng 3. Đặc trưng trận lũ từ ngày 11 - 13/VI/2004

Tỉnh	Sông	Trạm	H _{chấn} (cm)	Thời gian	H _{đỉnh} (cm)	Thời gian	Biên độ (cm)	C. xuất (cm/h)	Cấp báo động
Bình Định	An Lão	An Hòa	1918	19h/11	2127	21h/12	209	40	< I (73 cm)
	Côn	Vĩnh Sơn	6890	19h/11	7216	20h/12	326	76	> I (16 cm)
	Côn	Bình Tường	1963	7h/12	2174	7h/13	211	35	> I (24 cm)
Phú Yên	Kỳ Lộ	Hà Bằng	437	7h/12	775	7h/13	330	72	> I (25 cm)
	Ba	Cùng Sơn	2752	23h/11	3199	01h/14	447	93	> II (49 cm)
	Ba	Phú Lâm	48	16h/13	244	4h/14	196	48	< II (36 cm)

Bảng 4. Lượng mưa các tỉnh khu vực Nam Trung Bộ (mm) (từ ngày 11 đến ngày 13/VI/2004)

Tỉnh	Ngày	11	12	13	Tổng
	Trạm				
Bình Định	An Hòa	3,8	163,7	29,0	196,5
	Hoài Nhơn	16,9	102,0	7,0	125,9
	Hoài Ân	3,8	90,3	4,4	98,5
	Vĩnh Sơn	0,0	72,0	43,0	115,0
	Bình Tường	3,0	109,5	19,0	131,5
	Quy Nhơn	5,8	289,3	5,9	301,0
Phú Yên	Hà Bằng	45,6	57,2	16,8	119,6
	Tuy Hòa	20,0	66,6	3,4	90,0
	Phú Lâm	10,9	64,2	2,5	77,6
	Củng Sơn	13,0	62,0	8,0	83,0
	Sơn Hòa	25,2	59,9	7,5	92,6
	Sông Cầu	14,8	83,2	1,8	99,8
Khánh Hòa	Ninh Hòa	0,7	36,0	2,9	39,6
	Đông Trăng	3,0	17,0	9,0	29,0
	Khánh Vĩnh	0,0	16,9	4,1	21,0
	Nha Trang	4,9	20,9	1,3	27,1
	Cam Ranh	1,7	19,3	2,2	23,2
	Khánh Sơn	12,3	5,1	5,3	22,7
Ninh Thuận	Tân Mỹ	7,0	5,0	7,0	19,0
	Bà Râu	12,0	6,3	0,0	18,3
	Phong Cự	37,4	8,2	6,3	51,9
	Phan Rang	4,8	5,9	5,6	16,3
	Quán Thê	1,5	2,5	11,4	15,4
	Phước Đại	27,5	10,2	5,6	43,3
	Phước Hữu	3,2	16,5	6,7	26,4
Bình Thuận	Sông Lũy	21,0	1,0	16,0	38,0
	Móng Mán	3,0	7,0	36,0	46,0
	Phan Thiết	10,8	4,9	44,4	60,1
	Suối Kiệt	3,8	22,0	50,0	75,8
	Tà Pao	5,0	83,0	27,0	115,0
	Hàm Tân	1,4	3,5	28,2	33,1

4. Công tác chỉ đạo đo đạc và dự báo phục vụ

a. Công tác chỉ đạo đo đạc, điện báo, quan trắc và thông tin liên lạc

Khi nhận được tin cơn bão số 2 có khả năng ảnh hưởng đến khu vực Nam Trung Bộ, Đài KTTV khu vực Nam Trung Bộ đã chỉ đạo các trạm khí tượng thủy văn trong khu vực đảm bảo quân số, chuẩn bị các phương án đo đạc, quan trắc mưa lũ đúng quy trình quy phạm chuyên môn và đảm bảo an toàn lao động, theo dõi chặt chẽ sự diễn biến của cơn bão số 2. Các trạm khí tượng, thủy văn, bám sát phương án đo đạc, điện báo, khắc phục sự cố kịp thời khi có bão, lũ xảy ra. Đặc biệt, Đài đã quán triệt và yêu cầu các trạm chú trọng thực hiện nghiêm túc nội quy an toàn lao động, nên các trạm đều thực hiện tốt việc quan trắc, đo đạc đúng qui trình qui phạm, điện báo số liệu đầy đủ và đảm bảo tuyệt đối an toàn lao động. Các trạm Thủy văn cấp I đã bố trí hợp lý, đo đạc được đầy đủ các đặc trưng lũ và đỉnh lũ.

+ Chỉ đạo đo đạc trong đợt bão lũ này là:

Bắt đầu từ 10 giờ sáng ngày 12/VI, các Trạm khí tượng: Quy Nhơn, Hoài Nhơn, Tuy Hòa được lệnh quan trắc obs tuyp; trạm khí tượng Hoài Nhơn cũ có nguy cơ bị sập, Đài đã có công điện cho quan trắc obs tuyp song song hai trạm khí tượng Hoài Nhơn cũ và trạm khí tượng Hoài Nhơn mới; đề phòng trạm khí tượng Hoài Nhơn cũ bị sập không thu thập số liệu, đảm bảo quan trắc liên tục trong mùa mưa bão lũ.

Đài chỉ đạo cho trạm radar thời tiết Nha Trang khi bão vào tâm hoạt của radar thì tiến hành quan trắc liên tục. Radar đã hoạt động từ 7 giờ sáng đến 22 h ngày 12/VI, phục vụ kịp thời cho công tác dự báo mưa, lũ.

Đài đã kịp thời, thăm hỏi động viên các trạm tham gia quan trắc obs tuyp, đo lũ. Chỉ đạo mạng lưới các trạm trong khu vực đo đạc tốt các đặc trưng lũ, và nhanh chóng kiểm tra, rà soát kỹ công trình, trang thiết bị, kịp thời tu bổ công trình sau bão lũ.

b. Công tác dự báo và phục vụ

Ngày 10/VI, ngay sau khi ATNĐ vượt qua quần đảo Phi-lip-pin vào biển Đông, Đài đã chỉ đạo Phòng Dự báo và các Trung tâm Dự báo tỉnh tổ chức theo dõi chặt chẽ diễn biến của áp thấp nhiệt đới (ATNĐ) và phát các bản tin ATNĐ. Đêm ngày 10/VI, ATNĐ đã mạnh lên thành bão, Đài đã phát các bản tin bão xa, ngày 11/VI phát tin bão gần, ngày 12/VI phát tin bão khẩn cấp, tin bão đổ bộ vào đất liền, tin cuối cùng về cơn bão số 2 theo đúng quy chế báo bão lũ của Thủ tướng Chính phủ đã ban hành trên các phương tiện thông tin đại chúng. Đề nghị không cho tàu thuyền ra khơi, đồng thời gọi các tàu thuyền hoạt động trên vùng biển Bình Định - Phú Yên về nơi trú ẩn an toàn.

Vào hồi 14 giờ chiều ngày 12/VI, Đài tiến hành thảo luận dự báo tại Phòng Dự báo, đồng thời trao đổi với Trung tâm Dự báo KTTV Trung ương, Đài đã nhận định: bão số 2 có khả năng đổ bộ vào tỉnh Bình Định và phía Bắc tỉnh Phú Yên, các sông 2 tỉnh Bình Định - Phú Yên có khả năng lũ trên báo động II. Do vậy, Đài đã chỉ đạo Phòng Dự báo và các Trung tâm Dự báo tỉnh

Bình Định, Phú Yên triển khai ngay các biện pháp sẵn sàng ứng phó khi bão đổ bộ.

Vào hồi 15 giờ chiều ngày 12/VI, Trung tâm Dự báo KTTV tỉnh Bình Định đã thông báo cho Ban Chỉ huy Phòng chống Bão lụt (PCBL) tỉnh Bình Định và thông báo rộng rãi trên các phương tiện thông tin đại chúng, khả năng bão số 2 sẽ đi vào khu vực tỉnh Bình Định vào chiều tối và đêm ngày 12/VI.

Trong đợt mưa, bão, lũ này Đài và Trung tâm Dự báo KTTV tỉnh Bình Định, Phú Yên đã kịp thời tham mưu cho UBND, Ban Chỉ huy PCLB, các Sở Ban Ngành ở hai tỉnh Bình Định, Phú Yên chủ động có các biện pháp phòng chống bão, lũ, góp phần làm giảm thiểu tình hình thiệt hại.

Sau khi bão số 2 đổ bộ vào tỉnh Bình Định, Đài đã chỉ đạo cho Trung tâm Dự báo tỉnh Bình Định tiến hành ngay việc khảo sát bão: xác định được tâm bão số 2 đi vào khu vực giữa huyện Phù Cát và Phù Mỹ cách Quy Nhơn khoảng 50 km về phía bắc.

Đài Khí tượng Thủy văn khu vực Nam Trung Bộ lập báo cáo nhanh; báo cáo chi tiết về cơn bão số 2 gửi Trung tâm KTTV Quốc gia, Trung tâm Dự báo KTTV Trung ương. Đặc biệt, ngày 17/VI Đài đã tổ chức rút kinh nghiệm công tác dự báo phục vụ cơn bão số 2 vừa qua.

c. Đánh giá công tác dự báo phục vụ cơn bão số 2 và đợt mưa, lũ từ ngày 11 - 13/VI/2004

- Được sự chỉ đạo sát sao của Trung tâm KTTV Quốc gia, Đài đã phối hợp chặt chẽ với Đài Khí tượng Cao không, Trung tâm Dự báo KTTV Trung ương, trên cơ sở đó Đài KTTV khu vực đã chỉ đạo các Trung tâm Dự báo tỉnh theo dõi quá trình diễn biến của cơn bão, chỉ đạo đo đạc, điện báo thông tin, truyền tin dự báo, nên việc phòng tránh cơn bão số 2 đã đạt kết quả tốt.

- Thực hiện tốt quy chế báo bão, lũ của Thủ tướng Chính phủ đã ban hành.

- Từ khi cơn bão số 2 mới hình thành trên khu vực giữa biển Đông, lãnh đạo Đài phân công ca trực 24h/24h, nắm chắc tình hình diễn biến của cơn bão và kịp thời đề xuất các ý kiến chỉ đạo sát với tình hình thực tế.

- Đài đã dự báo sớm, chính xác cơn bão số 2.

- Đài đã cảnh báo được lũ ở tỉnh Bình Định, Phú Yên trước từ 12 đến 35 giờ.